

Utbildningssektionen
Anna Tornberg

Utbildningsdepartementet

Yttrande - avseende förslag till ändring av förordningen (SKOLFS 2018:50) om läroplan för förskolan

Sammanfattning (SKR:s sammanfattande ställningstaganden)

- SKR vill betona att det inte kommer att gagna förskolans kvalitet och likvärdighet att ta bort skrivningar om det digitala ur läroplanen. Barn bör ha rätt att möta såväl analogt som digitalt innehåll i undervisningen under sin tid i förskolan. Skolverket har dock valt ett bra angreppssätt utifrån det hur uppdraget är formulerat.
- Det är viktigt att Skolverket bidrar med stöd för att underlätta implementeringen. Fokus bör ligga på att minska negativ skärmtid snarare än att begränsa den digitalisering som kan ge högre kvalitet i undervisningen. Därför är det viktigt att Skolverket sprider goda exempel på användning av digitala arbetssätt och lärverktyg.
- Kompetensen att värdera och välja ändamålsenliga arbetssätt och lärverktyg är en viktig del av förskollärares yrkesroll. SKR vill framhålla att adekvat digital kompetens är en viktig del av att kunna göra sådana bedömningar.

Förslag till ändringar i förskolans läroplan

Förslag utifrån uppdraget att det inte ska vara obligatoriskt att använda digitala lärverktyg i förskolan

Skolverket föreslår strykningar där ordet digital används (t ex digitala lärverktyg, material, tekniker och medier) till förmån för generella skrivningar. Syftet är att göra det digitala frivilligt, i enlighet med det uppdrag Skolverket har haft.

Utifrån det givna uppdraget anser SKR att Skolverket har valt ett bra angreppssätt. Det är positivt att dessa revideringar i sig inte hindrar användning av digitala verktyg. Med vetskap om att Skolverket har begränsat handlingsutrymme vill

SKR ändå framföra att dessa strykningar av det digitala inte kommer att gagna förskolans kvalitet och likvärdighet. Alla barn bör ha rätt att möta såväl analoga som digitala lärverktyg i undervisningen under sin tid i förskolan.

Förslag om ett förtydligande av förskollärares ansvar att värdera och välja arbetssätt och lärverktyg

Skolverket föreslår att det i läroplanens del 1 (Förskolans värdegrund och uppdrag) förtydligas att det i förskollärares ansvar för undervisningen ingår att värdera och välja arbetssätt och lärverktyg. Motsvarande förtydligande görs även i del 2 i avsnittet om omsorg, utveckling och lärande, samt under riktlinjerna för förskollärares ansvar i undervisningen.

SKR tillstyrker dessa förslag. Kompetensen att värdera och välja ändamålsenliga arbetssätt och lärverktyg är en viktig del av förskollärares yrkesroll. SKR vill dock betona att adekvat digital kompetens är en viktig del av att kunna göra sådana bedömningar och återkommer till detta nedan under Konsekvensutredning.

Förslag om att förstärka förskolans arbete med rörelse.

Skolverket föreslår, utöver uppdraget, att formuleringarna i läroplanens del 1 om att lek ska ha en central plats i utbildningen vidgas till att omfatta ”lek och rörelse”. Även i avsnittet om hållbar utveckling samt hälsa och välbefinnande förtydligas att rörelseaktiviteter ska vara varierade och återkommande under dagen.

SKR tillstyrker dessa förslag.

Förslag om förtydligande av högläsningens och samtalets roll i förskolan utifrån ett språk- och kunskapsutvecklande syfte

I läroplanens del 1, avsnittet Kommunikation och skapande, föreslår Skolverket att tidigare skrivningar om stimulerande miljö för läsning osv. utvidgas och förtydligas.

SKR tillstyrker detta och ser det som särskilt positivt att begreppen ”läsmiljö” samt ”språk- och kunskapsutvecklande” introduceras i läroplanen. Begreppen kan dock behöva definieras tydligare, antingen i läroplanen eller i stödmaterial.

Förslag på omarbetning av gällande skrivning om ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik

Som en konsekvens av att digitala verktyg görs frivilliga har Skolverket omarbetat och flyttat skrivningar som rör förhållningssätt till digital teknik. De nya formuleringarna är i sig bra, men omarbetningen innebär att skrivningen om barns möjlighet att utveckla adekvat digital kompetens samt utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen stryks. Den tidigare skrivningen om ett kritiskt förhållningssätt till digital teknik omarbetas till en mer generell skrivning.

SKR anser att det är olyckligt att delar av innehållet i dessa viktiga skrivningar går förlorat. Det sätter fingret på varför det uppdrag Skolverket har fått av regeringen är problematiskt. Det digitala är, oavsett vad som sker i förskolan, en del av barns och familjers liv och vardag, och med all sannolikhet kommer denna utveckling att fortsätta. Om konsekvensen av att ta bort obligatoriet blir att barn får sämre förståelse för digitaliseringens risker, och blir sämre rustade att hantera skärmtid i hemmet, kan det att motverka syftet med att minska skärmtid.

Konsekvensutredning

SKR anser att konsekvenserna i huvudsak är välutredda och innehåller viktiga beskrivningar av riskerna med att ta bort digitala verktyg från läroplanen, samt en nyansering av riskerna med att använda dem. Det är viktiga medskick inför regeringens beslut.

När det gäller konsekvenser för kommunerna bedömer Skolverket att kommuner kommer att behöva implementera nya läroplansskrivningar, samt att de kan komma att behöva utöka möjligheterna till kompetensutveckling, rörande till exempel att värdera och välja lärverktyg. SKR delar denna bedömning. Eftersom kommunernas ekonomi generellt är ansträngd ser SKR en risk för att välbehövliga kompetensutvecklingsinsatser för att utveckla förskollärares och annan personals digitala kompetens inte kommer att kunna prioriteras när digitala verktyg är frivilliga.

Det är även bra att Skolverket framhåller att forskningen kring negativ skärmtid inte handlar om digitala verktyg och arbetssätt i förskolan, utan om skärmtid i hemmet. Förskolans digitala verktyg står till exempel inte i motsättning till barns behov av rörelse. SKR vill också framhålla att när det gäller just läsning finns i detta avseende (rörelse) inte någon skillnad mellan analog och digital läsning.

SKR delar Skolverkets bedömning att det är personalens, och i synnerhet förskolläraernas, kompetens, inklusive adekvat digital kompetens, som är den viktigaste garanten för att minska negativ skärmtid och undervisning av låg kvalitet. Skolverket framför bland annat att undervisningen riskerar att bli mindre likvärdig eftersom ett borttaget obligatorium kan medföra att vissa förskolor inte längre kommer att ha tillgång till digitala lärverktyg. SKR har samma farhåga.

Det är viktigt att Skolverket bidrar med stöd för att underlätta implementering av de nya skrivningarna i läroplanen. Implementeringen bör fokusera på att minska negativ skärmtid snarare än att begränsa den digitalisering som kan ge högre kvalitet i undervisningen. Skolverket bör lägga särskild vikt vid att sprida goda exempel på användning av digitala lärverktyg.

Sveriges Kommuner och Regioner

Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna lämnar reservation med hänvisning till eget yrkande, se bilaga.

SKR Styrelsen
2024-04-19

Reservation från Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, Styrelsen 2024-04-19

Remiss - avseende förslag till ändring av förordningen (SKOLFVS 2018:50) om läroplan för förskolan

Vi reserverar oss till förmån för eget yrkande enligt följande:

"Enligt läroplanen för förskolan ska utbildningen i förskolan planeras och genomföras på ett sådant sätt så att den främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande. Val av lärverktyg ska göras utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Det finns inga forskningsbaserade belegg för att digitala läromedel har positiva effekter för lärandet i låga åldrar. Därför anser vi att förslaget att ta bort kravet på digitala lärverktyg i förskolan är bra. Det bör vara upp till professionen att avgöra hur man bäst når målen i läroplanen och det behövs vare sig krav på eller förbud mot digitala lärverktyg i förskolan. Det måste vara upp till förskolan och professionen att avgöra."